

WAT WIL JE LEREN?

Bij binnenkomst staat het onderwerp van de les op het bord geschreven. De docent vraagt aan de studenten om op te schrijven wat zij over dit onderwerp willen leren. Geef de studenten een minuut de tijd om hun leervraag voor zichzelf op te schrijven. Vervolgens kunnen de leervragen geïnventariseerd worden. Dit kan op verschillende manieren. Zo kunnen de studenten hun leervragen zelf op het bord schrijven, kunnen zij deze delen op een Padlet of kunnen zij deze op een blaadje schrijven en aan de docent overhandigen. Belangrijk hierbij is dat de studenten inzicht krijgen in elkaars leervragen. Als docent is het goed om in de daaropvolgende lessen regelmatig aandacht te geven aan deze leervragen.

BRAINSTORM

Bij binnenkomst in het lokaal staat het onderwerp van de les op het bord. De studenten wordt gevraagd het eerste begrip dat in hen opkomt op het bord te schrijven. Dit kan door iedere student apart naar het bord te laten komen. Dit kan ook door iedere student het begrip te laten noemen en de docent het begrip op het bord te laten schrijven. Ook kan er gebruik gemaakt worden van een digitale tool als Padlet of de wordcloud functie van Mentimeter. Op deze manier kunnen studenten middels hun smartphone of laptop het begrip naar een gedeeld prikbord sturen. Zodra alle woorden op het bord zijn geschreven is het aan de docent om verschillende woorden uit de ontstane woordenwolk te halen en deze met de klas te bespreken. Wat betekent dit begrip en wat heeft het te maken met het onderwerp? Wissel hierbij af tussen zeer belangrijke begrippen en minder belangrijke begrippen. Op deze manier leren de studenten een goed onderscheid te maken tussen hoofd- en bijzaak.

BRAINSTORM CARROUSEL

Bij binnenkomst in het lokaal ziet de student verschillende vellen welke door de gehele ruimte zijn opgehangen. Op iedere vel staat een kernbegrip welke uit de lesstof komt die de komende les(sen) behandeld zal worden. De studenten krijgen de opdracht om bij ieder kernbegrip een woord op te schrijven dat zij associëren met het kernbegrip. Dit kan zowel individueel als in groepjes. Wanneer er in groepjes wordt gewerkt kunnen de studenten een minuut per kernbegrip krijgen om samen zoveel mogelijk woorden op te schrijven die zij met het kernbegrip associëren. Wanneer de studenten individueel zaken mogen opschrijven is het niet wenselijk om een strakke tijdslimiet op te stellen. Geef studenten in dit geval de ruimte om rustig na te denken. Zodra overall iets is opgeschreven kunnen de vellen en de zaken die zijn opgeschreven doorgenomen worden met de gehele klas.

WOORDKETTING

De studenten gaan in een kring staan. De docent benoemt het thema welke deze les behandelt zal worden en noemt vervolgens een woord, begrip of persoon waar hij bij dit thema als eerste aan moet denken. Vervolgens is het aan de student die links van de docent staat om een nieuw begrip, woord of persoon te noemen welke met de laatste letter van het door de docent genoemde woord begint. Deze ketting wordt voortgezet totdat alle studenten aan de beurt zijn geweest. Om de ketting vlot te laten verlopen kan er een tijdslimiet op het antwoorden worden gelegd. Een student moet bijvoorbeeld binnen 10 seconden een begrip, woord of persoon noemen die eindigt op de laatste letter van het woord van zijn voorganger. Lukt het niet om dit binnen 10 seconden te doen, dan is de student af en moet hij gaan zitten. De student die als laatste overblijft is de winnaar.

Prac//
toraat

practisch leren

IN EEN CONTEXT

De docent schrijft het onderwerp van de les op het bord. Ter introductie van de les schetst de docent een bepaalde situatie. Vervolgens stelt hij de vraag aan de studenten: hoe kan dit onderwerp in deze situatie behandeld worden? Het onderwerp is bijvoorbeeld “Het aanvragen van een uitkering”. De docent vertelt vervolgens het verhaal van een moeder van twee kinderen wiens man van haar wil scheiden.

Vervolgens stelt de docent de vraag: Welke uitkeringen zou deze vrouw kunnen aanvragen en welke stappen moet zij nemen om deze uitkeringen aan te vragen? Deze opdracht kan in groepjes of klassikaal worden uitgevoerd. Vele studenten zullen waarschijnlijk nog geen kennis hebben van de verschillende uitkeringen en stappen die ondernomen moeten worden, maar zij kunnen wel op basis van voorkennis of vooroordelen zaken opschrijven.

Vervolgens is het de bedoeling dat, wanneer er in groepjes wordt gewerkt, er een terugkoppeling wordt gegeven aan de klas. Welke keuzes heeft het groepje gemaakt en waarom?

MIJN LEERDOEL

De studenten gaan in een kring staan. De docent heeft een bolletje touw vast en legt het onderwerp van de les(sen) uit. Vervolgens stelt hij aan de studenten de vraag welke leervraag zij hebben voor de komende les(sen) met betrekking tot het besproken onderwerp. Vervolgens gooit de docent het bolletje touw naar een student, maar houdt zelf het uiteinde van het touw vast, waardoor er tussen hem en de student een lijn wordt gespannen. De student benoemt vervolgens zijn leerdoel voor deze les. Vervolgens gooit de student het bolletje door naar een medestudent, maar houdt ook een stukje touw vast, waardoor de lijn wordt doorgetrokken tussen hem en zijn medestudent. Deze student benoemt ook zijn leerdoel. Dit wordt herhaald, waardoor er een web van leerdoelen ontstaat. Dit web symboliseert het feit dat alle leerdoelen met elkaar in verbinding staan en dat alle studenten kunnen leren van elkaars leerdoelen.

**Prac//
tooraat**

aan de Universiteit
van Amsterdam

HOTBALL

De studenten gaan in een kring staan. De docent heeft een bal vast en geeft aan welk onderwerp deze les behandeld zal worden. Het is de bedoeling dat de bal overgegooid gaat worden van student naar student. De student die de bal ontvangt en vastheeft moet een begrip, woord of persoon noemen welke te maken heeft met het onderwerp dat deze les besproken wordt. Als extra spelelement kan er een tijdslimiet gezet worden op het geven van een antwoord. Heeft de student binnen tien seconden geen antwoord gegeven, dan is deze af en moet hij gaan zitten. Ook kan het element ingebracht worden dat de bal binnen één ronde niet twee keer bij dezelfde student terecht mag komen. Daarnaast mag er geen twee keer hetzelfde begrip, woord of persoon genoemd worden. Op deze manier moeten de studenten alert blijven.

WETEN, WILLEN WETEN, WAT HEB IK GELEERD?

Deze werkvorm bestaat uit drie fases. Bij binnenkomst staat het onderwerp dat behandeld zal worden op het bord. De studenten krijgen vervolgens een blad waarop drie verschillende kolommen zijn aangebracht: "Weten", "Willen weten" en "Wat heb ik geleerd?". Om te beginnen vullen de studenten de eerste kolom in. Wat denken zij al te weten over het onderwerp? De studenten schrijven hier tenminste drie dingen op. Vervolgens vullen de studenten de tweede kolom in: "Willen weten". Wat willen de studenten over dit onderwerp te weten komen. Zodra de studenten deze twee kolommen hebben gevuld zal de les starten.

Aan het einde van de les pakken de studenten het blaadje er weer bij en schrijven zij op wat zij deze les hebben geleerd. Bij het verlaten van de klas leveren de studenten de blaadjes in bij de docent. Deze krijgt op deze manier een goed inzicht van de aanwezige voorkennis, de leervragen van de student en hetgeen de studenten deze les hebben geleerd.

DE BEGINMETING

De studenten vinden bij binnenkomst een toets op hun tafel. Deze toets bestaat uit vragen die betrekking hebben op voor de studenten nieuwe inhoud. De studenten krijgen de opdracht om de toets zonder voorbereiding te maken. De toets kan bestaan uit één of twee inzichtvragen of uit enkele meerkeuzevragen. Maak de toets niet te moeilijk en verzeker de studenten dat deze toets niet meetelt. Geef de studenten enkele minuten voor het beantwoorden van de vragen. Zodra deze tijd verstreken is mogen de studenten in tweetallen hun antwoorden vergelijken. Belangrijk is dat de studenten hierbij bespreken waarom zij voor dit antwoord hebben gekozen. Na het overlegmoment deelt de docent de juiste antwoorden op de vragen. Dit kan middels een antwoordenblad of klassikaal. Iedere student deelt vervolgens hoeveel vragen zij goed hadden. Geef als docent de studenten die een antwoord goed hadden de kans om klassikaal uit te leggen waarom zij voor dit antwoord hebben gekozen.

IN HET NIEUWS

De docent neemt een krantenartikel, nieuwsvideo of advertentie mee welke betrekking heeft op het onderwerp dat deze les besproken wordt. De docent presenteert het bericht aan de klas en vraagt of de studenten het bericht eerder hebben gehoord en wat zij van het bericht vinden. Welke vragen roept dit bericht bij de studenten op? Welke feiten herkennen zij in het bericht? Na een korte discussie van zo'n vijf minuten kan de docent beginnen met de koppeling naar de lesstof. Het is van belang dat deze koppeling op een voor de student inzichtelijke manier gemaakt wordt. Voor de student moet het op dit moment duidelijk worden dat het bericht een link heeft met de te behandelen lesstof.

PIM, PAM, PET

Bij binnenkomst krijgt iedere student een letter toegewezen door de docent. De student die als eerste binnenkomt krijgt de letter A, de student die als tweede binnenkomt de letter B, enz. Eventuele lastige letters als de X en de Y kunnen worden overgeslagen. Zodra de Z is bereikt begint de docent weer bij de letter A. Zodra alle studenten op hun plek zitten schrijft de docent het onderwerp van de les op het bord. De vraag is nu aan iedere student om met de letter die zij toegewezen hebben gekregen een begrip, woord of persoon te verzinnen welke een relatie heeft met het onderwerp. Het toewijzen van de letters kan natuurlijk ook door middel van het ouderwetse Pim, Pam, Pet spel gebeuren. Door aan het rad te draaien zorgt het toeval ervoor welke letter een student krijgt toegewezen. Op deze manier kan dezelfde letter meerdere keren voorkomen. Deze manier van werken zal wel meer tijd in beslag nemen.

EEN FOTO ZEGT MEER DAN DUIZEND WOORDEN

De docent heeft aan het einde van de vorige les de studenten de opdracht gegeven om een afbeelding te zoeken die past bij het onderwerp van de volgende les. Deze afbeelding mag geen tekst bevatten. Het mag gaan om een tekening of een foto. Laat de studenten de foto's uitprinten en meenemen naar de les. Aan het begin van de les verdeelt de docent de klas in verschillende groepjes van ongeveer 4 studenten. Iedere student krijgt de opdracht om één minuut over zijn afbeelding te vertellen en waarom hij voor deze afbeelding heeft gekozen in relatie tot het onderwerp. Na één minuut is het tijd om te wisselen naar de volgende groepsgeenoot, totdat alle groepsgeenoten aan de beurt zijn geweest.

EENS - ONEENS - GEEN MENING

Verdeel de ruimte in twee vakken welke gescheiden wordt door een (denkbeeldige) middenlijn. Deze middenlijn staat voor “neutraal”. De rechterkant van de ruimte staat voor “eens” en de linkerkant van de ruimte staat voor “oneens”. De docent heeft enkele stellingen voorbereid welke hij aan de studenten voorlegt. Na het presenteren van een stelling is het aan de studenten om een positie in de ruimte te kiezen. Gaan zij in het “eens” vak, het “oneens” vak of op de “neutraal” lijn staan? Hoe verder de student van de “neutraal” lijn verwijderd is, hoe meer hij uitgesproken is over zijn mening. Zodra alle studenten een positie hebben ingenomen is het aan de docent om een discussie te starten met de studenten. Waarom hebben zij deze positie in de ruimte ingenomen? Laat per stelling ongeveer vier studenten hun positionering onderbouwen.

WAT BEN IK?

De studenten krijgen bij binnenkomst een post-it op hun rug geplakt. Op deze post-it staat een begrip, persoon of term geschreven die betrekking heeft op de stof die wordt behandeld. Het is aan de studenten om te raden wat er op hun kaartje staat. Dit kunnen zij doen door vragen te stellen aan hun medestudenten. Om het moeilijker te maken kan de studenten de restrictie opgelegd worden om per medestudent slechts één vraag te mogen stellen. Een andere restrictie kan zijn dat de vragen van de studenten alleen met ja of nee beantwoord mogen worden. Zodra een student heeft geraden wat er op zijn kaartje staat, haalt hij bij de docent een ander kaartje. Deze werkvorm blijft doorlopen totdat de door de docent vastgestelde tijd is verstreken. Het advies is om deze werkvorm vijf minuten te laten duren.

LIEGBEEST

Tijdens de introductie op een onderwerp verwerkt de docent enkele onwaarheden in zijn verhaal. Het is aan de studenten om te achterhalen wat de onwaarheden in het verhaal van de docent zijn. Vertel wel aan de student hoeveel onwaarheden er zijn die zij moeten herkennen, anders zullen zij door de bomen het bos niet meer zien.

Deze werkvorm kan natuurlijk ook toegepast worden in een tekst of een eventuele video. Presenteer iets aan de studenten alsof het een waarheid is en vertel achteraf pas hoeveel onwaarheden er tussen de aangeboden video's of teksten te vinden zou moeten zijn. Laat de studenten vervolgens op onderzoek uitgaan welke van de teksten of video's niet op waarheid berusten.

